

Håkan Nesser

De zaak van Münster

Uit het Zweeds vertaald door
Edith Sybesma

DE GEUS

Vierde druk

Oorspronkelijke titel *Münsters Fall*, verschenen bij
Albert Bonniers Förlag

Oorspronkelijke tekst © Håkan Nesser, 1998

First published by Albert Bonniers Förlag AB, Stockholm, Sweden. All
rights reserved. Published by arrangement with Linda Michaels Limited,
International Literary Agents

Eerste Nederlandstalige uitgave © Edith Sybesma en De Geus BV,
Breda 2006

Deze uitgave © De Geus BV, Breda 2011

Omslagontwerp Mijke Wondergem

Omslagillustratie © Dave Wall / Arcangel Images / HH

ISBN 978 90 445 2062 0

NUR 331

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
worden door middel van druk, fotokopie of op welke wijze dan ook,
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van De Geus BV,
Postbus 1878, 4801 BW Breda, Nederland. Telefoon: 076 522 8151.
Internet: www.degeus.nl

Wilt u het gratis magazine *Geuzennieuws* met informatie over onze
nieuwe uitgaven ontvangen, ga dan naar www.degeus.nl en meld u aan.

De laatste dag in het leven van Waldemar Leverkuhn had niet beter kunnen beginnen.

Na de storm en aanhoudende regen van de afgelopen nacht scheen er nu een mild herfstzonnetje door het keukenraam. Op het balkon aan de achterkant was het karakteristieke zachte koeren van smachtende duiven te horen en in het trappenhuis de wegstervende echo van de voetstappen van zijn vrouw, die op weg was naar de markt. Het *Neuwe Blatt* lag uitgespreid voor hem op tafel en hij had net twee druppels jenever in zijn koffie gedaan toen Wauters belde.

‘We hebben gewonnen’, zei Wauters.

‘Gewonnen?’ vroeg Leverkuhn.

‘Ja, verdorie!’ zei Wauters. ‘Het was op de radio.’

‘Op de radio?’

‘Godsamme, twintigduizend! Ieder vijfduizend en het komt geen dag te vroeg!’

‘Met dat lot?’

‘Met dat lot, ja. Wat dacht jij? Zei ik het niet, dat er iets in de lucht hing toen ik het kocht. Godallemachtig! Ze bláderde er als het ware naartoe ... alsof ze echt het goede stond uit te zoeken, mevrouw Milkerson van de kiosk. Twee, vijf, vijf. Eén, zes, vijf, vijf. Die vijven doen het hem natuurlijk. Ik heb het de hele week aan voelen komen.’

‘Hoeveel zei je?’

‘Twintigduizend, potdorie! Vijfduizend de man, ik moet de anderen bellen. We zien elkaar vanavond bij Freddy’s, dan is het verdulleme feest in Kapernaüm!’

‘Vijfduizend ...?’ vroeg Waldemar Leverkuhn, maar Wau-
ters had al opgehangen.

Hij bleef even met de hoorn in zijn hand staan en voelde een lichte duizeling. Vijfduizend piek? Hij knipperde een paar keer voorzichtig met zijn ogen en toen hij weer scherp kon zien zocht zijn blik onwillekeurig de trouwfoto op het ladekastje. In de gouden lijst. Hij zoomde langzaam in op Marie-Louises ronde, frisse melkmeisjesgezicht. De kuiltjes in haar wangen en haar pijpenkrullen. En zwoele wind door haar haar. Fonkelende ogen.

Dat was toen, dacht hij. Toen was ze mooi, in negentienhonderdachtenveertig.

Om zo in te bijten! Hij haalde zijn zakdoek tevoorschijn en snoot zijn neus. Hij krabde wat besluiteloos aan zijn kruis. Dat was nu wel anders ... maar zo ging dat bij vrouwen ... vroeg rijp, kinderen krijgen, borstvoeding en dan dijdten ze uit ... en wilden niet meer. Het was de natuurlijke gang van zaken. Bij mannen was dat anders, zo totaal anders.

Zuchtend verliet hij de slaapkamer. Hij volgde zijn gedachtestroom verder, ook al had hij daar eigenlijk geen zin in, dat had hij tegenwoordig vaker met zijn gedachten ... Mannen dus, die bleven veel langer in vorm, dat was het hele verschil ... dat verdomde verschil. Uiteindelijk werd dat natuurlijk wel weer opgeheven, dat wel ... zo tegen de herfst des levens was het aan beide kanten rustig geworden met de driften, dat kon hij wel toegeven. Bij hen allebei.

Maar ja, wat wil je? Tweeënzeventig en negenenzestig. Hij had uiteraard wel gehoord van mensen die langer actief bleven, maar wat hem betrof was het voorgoed voorbij, daar kon hij zich maar beter bij neerleggen.

Dat wil zeggen, met uitzondering van een enkele opleving, die hij net zo lief had willen missen. Een bleke herinnering

aan dagen die geweest waren en voorbijgegaan; niet meer dan een droevige herinnering.

Het was niet anders. Een opleving. Maakte niet uit, zoals gezegd. Hij plofte weer aan de keukentafel neer.

Vijfduizend!

Mijn hemel! probeerde hij te denken. Vijfduizend piek!

Maar het was moeilijk om dat echt bruisende gevoel van vrolijkheid te pakken te krijgen. Wat moest hij met zoveel geld?

Een auto? Niet echt. Hij kon er vast wel een knappe tweehands auto voor krijgen, en hij had een rijbewijs, maar hij had tien jaar geleden voor het laatst achter het stuur gezeten en hij had al een hele tijd niet overdreven veel zin meer om erop uit te trekken.

Dus ook geen reis. Het was waar wat Palinski altijd zei: hij had het meeste en nog wat gezien.

Een beter tv-toestel?

Daar was geen reden voor. Hun tv was nog maar een paar jaar oud en hij gebruikte hem alleen om bij in slaap te vallen.

Hij nam een slok en staarde naar de krant zonder te lezen.

Een nieuw pak?

Voor zijn eigen begrafenis, of wat was de bedoeling?

Nee, in dit prille stadium waren er weinig oude behoeften die de kop opstaken en aandacht opeisten. Dat gaf vermoedelijk ook wel aan wat voor zielige oude stakker hij was geworden. Wist hij geen raad meer met een paar centen? Kon hij het geld niet meer laten rollen? Verdorie!

Waldemar Leverkuhn schoof de krant opzij en schonk nog een kopje koffie met jenever in.

Dat kon hij zichzelf toch wel gunnen? Een tweede kopje. Hij luisterde een poosje naar de duiven terwijl hij van het brouwsel nipte. Misschien moest hij er zo tegenaan kijken,

zichzelf wat gunnen? Wat royaler bij Freddy's, wat duurdere wijn, lekker uit eten bij Keefer's of bij Kraus.

Waarom niet? Een aantal jaren wat plezieriger leven.

Daar ging de telefoon weer.

Palinski, natuurlijk.

'Nu wordt het potdorie feest in Kapernaüm!'

Zelfs hetzelfde woordgebruik als Wauters. Het was toch opmerkelijk dat hij niet eens in staat was om een eigen uitdrukking te verzinnen. Na zijn inleidende zin klonk er een halve minuut bulderend gelach in de hoorn en tot besluit gilde hij dat de wijn rijkelijk zou vloeien bij Freddy's.

'... halfzeven! Een wit overhemd en een nieuwe stropdas, ouwe rukker!'

Toen hing hij op. Waldemar Leverkuhn keek weer even naar zijn pasgetrouwde echtgenote en liep terug naar de keuken. Hij dronk de laatste slok koffie op en boerde. Toen glimlachte hij.

Eindelijk glimlachte hij. Vijfduizend was toch altijd vijfduizend.

Bonger, Wauters, Leverkuhn en Palinski.

Dat was echt een nijver oud viertal. Bonger en Palinski kende hij al van kindsbeen af. Vanaf de schooljaren op het Magdeburgse college en de oorlogswinters in de kelders aan de Zuiderslaan en in Merdwick – rond hun middelbare leeftijd hadden ze een jaar of tien, twintig ieder hun eigen koers gevaren, maar daarna waren ze weer samen op gaan zeilen.

Wauters had zich later bij hen aangesloten, aanzienlijk later. Een van de eenzame heren bij Freddy's, deze Wauters. Voordat hij hier was komen wonen had hij in Hamburg en Frigge en wie weet waar nog meer gewoond. Hij was nooit getrouwd geweest (de enige van hun viertal die de dans ontsprongen was,

zoals hij graag benadrukte, ook al had hij tegenwoordig zijn vrijgezellenstatus gemeen met zowel Bonger als Palinski) – en hij was ook echt de eenzaamste kerel die je je kon voorstellen. Dat zei Bonger tenminste weleens als ze onder elkaar waren, want Bonger kende hem het langst en het best en hij had hem in hun kring geïntroduceerd. Een oude gokker ook, Wauters, tenminste als je de geruchten moest geloven die hij op een tamelijk uitgekookte manier over zichzelf verspreidde ... hoewel het nu dus beperkt bleef tot de voetbaltoto en de loterij. Paarden waren tegenwoordig alleen nog maar gedrogeerde kamelen, zoals hij gelaten placht te constateren, en de menners waren omgekocht. En het kaartspel ...? Ja, als je bijna twaalfhonderd had verloren op een full house met azen, dan werd het waarachtig tijd om het op je oude dag een beetje rustig aan te doen!

Volgens Benjamin Wauters.

Bonger, Wauters, Leverkuhn en Palinski.

Vanavond had Palinski uitgerekend dat ze samen 292 jaar waren en dat ze, als ze het nog twee jaar uithielden, konden uitzien naar hun driehonderdjarig jubileum, dat mooi voor de eeuwwisseling zou vallen. Dat was verdomd geen kattenpis!

Met zijn hand op juffrouw Gautiers' royaal uitgevallen achterste had Palinski haar dat ook verteld, maar ze had alleen maar gesnoven en gezegd dat zij hen vierhonderd had geschat.

In werkelijkheid werd het nooit wat met dat ronde getal, aangezien juist deze zaterdag de laatste was in het leven van Waldemar Leverkuhn. Zoals gezegd.

Marie-Louise kwam thuis met de boodschappen toen hij net de deur uit wilde gaan.

‘Waar ga jij heen?’

‘Naar buiten.’

‘Waarom?’

‘Een stropdas kopen.’

Haar gebit klakte twee keer, net als altijd als ze zich ergens aan ergerde. Klik, klak.

‘Een stropdas?’

‘Ja.’

‘Waarom zou je een stropdas kopen? Je hebt er wel vijftig.’

‘Daar ben ik op uitgekeken.’

Ze schudde haar hoofd en wrong zich langs hem heen met de tassen. De geur van niertjes prikte in zijn neus.

‘Je hoeft niet te koken.’

‘Wat? Hoe bedoel je?’

‘Ik ga uit eten.’

Ze zette de tassen op tafel.

‘Ik heb niertjes gekocht.’

‘Dat rook ik al.’

‘Waarom wil je nu plotseling uit eten? Ik dacht dat we vroeg zouden eten, ik moet immers vanavond naar Emmeline en jij gaat toch ...’

‘... naar Freddy’s, klopt. Maar ik eet daar dus wat. Je kunt ze wel in de vriezer stoppen, de niertjes.’

Ze keek hem met toegeknepen ogen aan.

‘Is er iets gebeurd?’

Hij knoopte zijn jas dicht.

‘Niet dat ik weet. Wat zou dat moeten zijn?’

‘Heb je je medicijnen ingenomen?’

Hij gaf geen antwoord.

‘Doe je sjaal om. Het waait.’

Hij haalde zijn schouders op en liep naar buiten.

Vijfduizend, dacht hij. Ik zou een paar nachten in een hotel kunnen logeren.

Wauters en Palinski hadden ook een nieuwe stropdas, maar Bonger niet.

Bonger droeg nooit een stropdas, hij had er waarschijnlijk zijn hele leven nog nooit één gehad, maar hij had in ieder geval wel een tamelijk schoon overhemd aan. Zijn vrouw was acht jaar geleden overleden en tegenwoordig stak het allemaal niet zo nauw meer. Met overhemden en zo.

Wauters had een tafeltje besteld in het restaurantgedeelte en op aanraden van Palinski begonnen ze met champagne en een toastje met kaviaar, behalve Bonger die afzag van de kaviaar ten gunste van zoekreeft in sauternessaus.

‘Wat is er met jullie aan de hand, opaatjes?’ vroeg juffrouw Gautiers achterdochtig. ‘Hebben jullie je prostaat verkocht aan de wetenschap?’

Maar ze voerde zonder morren de ene bestelling na de andere uit en toen Palinski als gewoonlijk een tik tegen haar achterste gaf, vergat ze bijna zijn reumatische hand te verjagen.

‘Proost, jongens!’ riep Wauters om de zoveel tijd uit.

‘Nu is het feest in Kapernaüm!’ bracht Palinski om de nog minder tijd in herinnering.

Shit zeg, wat ben ik deze idioten beu, dacht Leverkuhn.

Tegen elfen had Wauters acht of negen keer verteld hoe hij het lot had gekocht. Palinski had ongeveer even vaak ‘O, schoonste zonde uit mijn jeugd’ aangeheven en was steeds na anderhalve regel gestopt omdat hij de tekst niet meer wist en Bongers maag was van streek geraakt. En Waldemar Leverkuhn voelde zich zo dronken als hij vermoedelijk sinds het oktoberfeest in Grünwald vijftien jaar geleden – of was het zestien – niet meer was geweest.

Hoe dan ook, het leek tijd om er een punt achter te zetten.

Als hij zijn schoenen tenminste kon vinden. Het laatste

halfuur had hij op sokken gezeten; hij had dat met enige verbazing geconstateerd toen hij op het toilet stond te plassen, maar hoe hij ook met zijn voeten onder de tafel zocht, hij kreeg niet beet.

Het was een ellende. Hij rook dat Bongers maag weer opspeelde en toen Palinski opnieuw begon te zingen begreep hij dat hij wat meer systematiek in het zoeken moest brengen.

Hij hoestte ter afleiding en maakte een discrete duik, nam ongelukkigerwijze een punt van het tafelkleed mee in zijn uitval en toen werd het allemaal zo'n chaos dat hij helemaal geen zin had om zijn tijdelijke verbanningsoord onder de tafel te verlaten. Zijn schoenen zag hij daar in ieder geval niet.

'Laat mij maar!' bulderde hij dreigend. 'Verdwij, sodemie-ter op en laat me met rust!'

Hij ging op zijn rug liggen en trok de rest van het tafelkleed en het serviesgoed van tafel. Van de omringende tafeltjes was een gevarieerd koor te horen van lachsalvo's en verontwaardigde vrouwenstemmen. Van Wauters en Palinski kwam goede raad en van Bonger kwam er weer mortiervuur.

Toen verschenen juffrouw Gautiers, meneer Van der Valk en Freddy zelf ten tonele en tien minuten later stond Waldemar Leverkuhn in de regen op het trottoir met zijn jas en zijn schoenen aan. Palinski en Wauters verdwenen in een taxi en Bonger vroeg een tel later of zij er ook samen één zouden nemen.

Nooit van zijn leven, verdomde stinkbom! dacht Leverkuhn en waarschijnlijk zei hij dat ook, want een dreigende seconde lang zweefde Bongers vuist onder zijn neus, maar daarna verdween de hand met zijn eigenaar over de Langgracht.

Gauw op zijn teentjes getrapt, dacht Leverkuhn en hij begon in ongeveer dezelfde richting te lopen. Het ging harder regenen. Dat maakte hem niet uit, helemaal niet. Ondanks